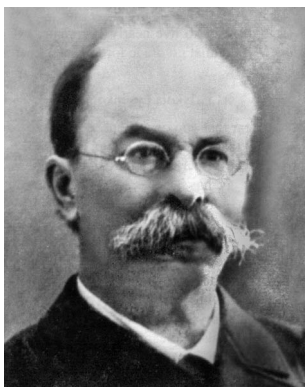

Г. Д. Зленко

Комаров Михайло Федорович

КОМАРОВ Михайло Федорович (крипт. і псевд.: М. К., М. У., М. Уманець, М. Комар, М. Неїжмак та ін.; 11(23). 01. 1844, с. Дмитрівка, нині Петропавлів. р-ну Дніпроп. обл. – 06(19). 08. 1913, Одеса) – бібліограф, літературознавець, етнограф, мовознавець, перекладач, громадський діяч. Батько [Маргарити](#), [Богдана](#), [Любові](#), [Віри](#) та [Галини Комарових](#). Закін. юрид. факультет Харків. університету (1867). Працював 1867–79 присяж. повіреним Острогоз. окруж. суду Воронеж. губ. (Росія), у судових установах Києва, м. Умань (нині Черкас. обл.); від 1887 – нотаріус в Одесі. Літ. діяльність розпочав 1865 заміткою в «Екатеринославскихъ губернскихъ вѣдомостяхъ» про два варіанти думи про Саву Чалого. Уклав «Бібліографічний покажчик нової української літератури (1798–1883)» (К., 1883), «Библиографический указатель материалов для изучения жизни и произведений Т. Г. Шевченко» // «КС», 1886, № 3–5, «Т. Шевченко в литературе и искусстве: Библиографический указатель материалов для изучения жизни и произведений Т. Шевченко» (О., 1903), «Библиографический указатель музыкальной и литературной деятельности Н. В. Лысенко» // «КС», 1904, № 1, «Бібліографічний покажчик видань Котляревського, творів та писань про нього» // «На вічну пам'ять Котляревському», К., 1904, зб. бібліогр. мат. «Українська драматургія (1815–1906)» (1906), «До “Української драматургії”» (1912), альманах «Вінок Т. Шевченкові із віршів українських, галицьких, російських, білоруських і польських поетів» (1912; 2001; усі – Одеса), підготував «Матеріали для бібліографічного словника українських авторів» та «Бібліографічний покажчик українського друку» (рукописи не збереглися). Зібрані ним етногр. матеріали вміщено у кн. «Нова збірка народних малоруських приказок, прислів'їв, помовок, загадок, замовлянь і шептань» (О., 1890). Співукладач 4-томного «Словаря російсько-українського» (виданий у

додатку до г. «Зоря», Л., 1893–98). Автор істор. розвідок «Оповідання про Богдана Хмельницького. Як визволив він Україну від неволі польської» (1901), «Оповідання про Антона Головатого та про початок Чорноморського Козацького війська» (обидві – С.-Петербург, 1901), «Запорозькі вольності» (2-е вид. – К., 1917). Опублікував віднайдені твори С. Руданського, В. Забіли, Є. Гребінки, К. Думитрашка, П. Гулака-Артемівського, О. Стороженка. Переклав українською мовою праці «Розмова про небо та землю» (К., 1874) та «Розмова про земні сили» (К., 1875) О. Іванова, «Нариси народної русько-української історії» (Т.; Л., 1886) і монографію «Богдан Хмельницький» (Т.; Л., 1888–89) М. Костомарова, повість «Тарас Бульба» М. Гоголя (О., 1909) та ін.

Рекомендована література

1. Музичка А. В. М. Комаров як критик і літературознавець // Літ. архів. 1930. Кн. 3–6;
2. Гуменюк М. П. М. Ф. Комаров // Укр. бібліографи XIX – поч. XX ст.: Нариси про життя і діяльність. Х., 1969;
3. Грицюта М. С. Михайло Комаров (1844–1913) // Історія укр. літ. критики: Дожовтн. період. К., 1988;
4. Зленко Г. Д. Лицарі досвітніх вогнів: Тридцять три портрети діячів одес. «Просвіти» 1905–09 рр. О., 2005.

Бібліографічний опис:

Комаров Михайло Федорович / Г. Д. Зленко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-4292>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).